

**Fundacja Wspierania Obronności i Bezpieczeństwa
FIRMARE 4 LIFE**

**SZTANDARY NA ZIEMI STARGARDZKIEJ
POCZTY SZTANDAROWE
ELEMENTEM WYRÓŻNIAJĄCYM
ASYSTY HONOROWEJ**

INFORMATOR

Publikacja wydana dzięki dofinansowaniu ze środków
Urzędu Marszałkowskiego Województwa
Zachodniopomorskiego

Projekt A.H. ASYSTA HONOROWA ma na celu upowszechnianie i promowanie wiedzy o pocztach sztandarowych, sztandarach, podmiotach posiadających sztandar. Edukację i szkolenie osób wchodzących w skład pocztów sztandarowych. Wzbudzanie nowych potrzeb wśród partnerów społecznych, szkół i innych organizacji pozarządowych w zakresie posiadania sztandaru uosabiającego podmiot i jego majestat. Dążenie do zwiększenia udziału sztandarów w uroczystościach o charakterze patriotycznym. Skupienie pojedynczych działań wokół projektu A.H. ASYSTA HONOROWA.

Do współpracy przy realizacji projektu zostali zaproszeni Partnerzy:

Urząd Miasta Stargard

12 Stargardzki Batalion Saperów

Dziękujemy, że jesteście z nami

**SZTANDARY NA ZIEMI STARGARDZKIEJ
POCZTY SZTANDAROWE
ELEMENTEM WYRÓŻNIAJĄCYM
ASYSTY HONOROWEJ**

INFORMATOR

Wydawca: INApress DRUKARNIA

STARGARD 2017

Fundacja Wspierania Obronności i Bezpieczeństwa FIRMARE 4 LIFE

Fundacja Wspierania Obronności i Bezpieczeństwa FIRMARE 4 LIFE powstała w 2016 roku w Stargardzie. W kręgu fundamentalnych zagadnień, które znalazły się w optyce zainteresowań Fundacji są ściśle związane ze sobą kwestie tworzące triadę: SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA – OBRONA I OCHRONA – BEZPIECZEŃSTWO.

Głównym celem działania Fundacji jest prowadzenie działalności oświatowej, naukowej, promocyjnej i dobroczynnej oraz poradnictwa na rzecz wspierania obronności i bezpieczeństwa publicznego poprzez realizację zadań społecznych, gospodarczych, kulturalnych i proobronnych.

Misja Fundacji poświęcona służbie lokalnej obronności i bezpieczeństwa.

Na stronie internetowej Fundacji www.firmare4life.pl poznasz nas, nasze programy i realizowane przez nas projekty. Każda forma wsparcia naszej Fundacji jest dużym wyróżnieniem.

Skontaktuj się z nami:

- jeśli jesteś zainteresowany współpracą z Fundacją: firmare.stargard@gmail.com

Jesteśmy na Twitterze i Facebook'u:

www.twitter.com/FIRMARE4LIFE

www.facebook.com/firmare4LIFE

Zapraszamy na stronę

www.firmare4life.pl

KRS:0000613335

Wesprzyj działania Fundacji Wspierania Obronności i Bezpieczeństwa
FIRMARE 4 LIFE dokonując wpłaty na numer konta:

14 1240 3901 1111 0010 6832 3841

Bądź naszą Wolontariuszką

Bądź naszym Wolontariuszem

**SZTANDARY NA ZIEMI STARGARDZKIEJ
POCZTY SZTANDAROWE
ELEMENTEM WYRÓŻNIAJĄCYM
ASYSTY HONOROWEJ**

INFORMATOR

Motto:

„Cieszę mnie wszelkie inicjatywy, których celem jest przekazanie wiedzy na temat właściwych sposobów używania i postępowania z symbolami państwowymi, zapewniając tym symbolom należną cześć i szacunek zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz wielowiekową tradycją.”

Zastępca Prezydenta Miasta Ewa SOWA, Stargard 31 marca 2017 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
1. O sztandarach i asyście honorowej	10
1.1. Sztandar.....	10
1.2. Asysta honorowa a poczet sztandarowy.....	11
1.3. Zasady występowania ze sztandarem.....	11
1.4. Chwyty sztandarem.....	12
2. Przebieg uroczystości z udziałem pocztów sztandarowych	15
2.1. Ogólne zasady organizacji uroczystości z udziałem pocztów sztandarowych.....	15
2.2. Uroczystości o charakterze patriotycznym.....	16
2.3. Uroczystości o charakterze patriotyczno – religijnym.....	16
2.4. Uroczystości o charakterze religijnym.....	17
3. Zachowanie pocztów sztandarowych podczas uroczystości religijnych różnych wyznań	17
3.1. Uroczystość religijna w obrzędku rzymsko-katolickim.....	17
3.2. Uroczystość religijna w obrzędku prawosławnym.....	18
3.3. Uroczystość religijna w obrzędku ewangelickim.....	18
4. Wykaz podmiotów na terenie Miasta i Gminy Stargard posiadających sztandar	19
5. Agenda szkolenia składów pocztów sztandarowych	20
Bibliografia	21

WSTĘP

W przestawionym opracowaniu pragniemy przybliżyć wszystkim zainteresowanym, w jaki sposób zapewnić sprawne działanie poczty sztandarowego w różnych sytuacjach a przede wszystkim, jak właściwie pełnić służbę sztandarowego i osób asystujących.

Ważnym elementem z założenia zadania publicznego - „Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej” – jest dążenie do właściwego eksponowania oraz zapewnienia szacunku symbolom państwowym, wojskowym i lokalnym.

Wysoki poziom aktywności mieszkańców Miasta i Gminy Stargard wiąże się z dążeniem do właściwego eksponowania oraz zapewnienia symbolom państwowym, wojskowym i lokalnym. Z każdym rokiem wzrasta zapotrzebowanie na odpowiedni poziom niezbędnej wiedzy i umiejętności. Dotychczasowe doświadczenia i obserwacje czynione w zakresie udziału pocztów sztandarowych w ważnych uroczystościach wskazują na źródła zdarzających się zakłóceń i często nieporozumień. Stan ten jest ponadto potęgowany znaczną rotacją osób funkcyjnych pocztów sztandarowych. Stąd zrodziła się myśl - przekuta w projekt Fundacji WOiB FIRMARE 4 LIFE zorganizowania i przeprowadzenia szkolenia instruktorsko – metodycznego. W swoim założeniu szkolenie wypełni braki osób wchodzących w skład pocztów sztandarowych a niekiedy nauczy. Jednocześnie ujednotli zakres wykonywanych czynności. Istotne jest również to, że wyposaży odbiorców działań w wiedzę z zakresu:

- organizowania wydarzeń o charakterze uroczystym,
- postępowania indywidualnego i zespołowego pocztów sztandarowych,
- znajomości zadań przez osoby funkcyjne wchodzące w skład pocztów sztandarowych,
- bezpieczeństwa podczas organizowanych uroczystości,
- znajomości literatury tematu.

Oddajemy w ręce Państwa informator, który umożliwi szkolonym jak i ich następcom czerpać właściwą wiedzę i możliwość swobodnego poruszania się wokół tematu.

Prezes Zarządu Fundacji WOIB FIRMARE 4 LIFE Zbigniew Pałaczyński

1. O sztandarach i asyście honorowej.

1.1. Sztandar.

Symbole narodowe i znaki wojskowe zawsze były bliskie społeczeństwu polskiemu. Stanowiły wyraz ciągłości historycznej. Oprócz walorów symboliki zewnętrznej miały jeszcze duży walor wychowawczy. Kryły w sobie ważny przekaz wartości.

Jednym z istotnych elementów symboliki jest s t a n d a r.

Sztandar dawna chorągiew jest znakiem uosabiającym majestat i godność jednoczącą grupę ludzi we wspólnym działaniu na rzecz dobra ogólnego.

Akt ufundowania sztandaru jest wyrazem społecznego uznania. Posiadanie sztandaru dowodem honoru i godności.

Każdy sztandar składa się z płata, głowicy, drzewca i szarfy.

Wizerunek sztandaru winien być zgodny z uchwałą lub regulaminem organizacji.

Sztandar należy przechowywać w sposób godny i pełen szacunku. Chronić przed zniszczeniem.

Właściwym miejscem do przechowywania sztandaru jest np. izba pamięci narodowej w szkole, sala (izba) tradycji itd.

W przypadku wymiany na nowy sztandar winna być podjęta uchwała o miejscu przechowywania sztandaru. Takim miejscem może być np.: sala tradycji związku, muzeum historyczne, muzeum regionalne.

Sztandar przekazuje się wraz z protokołem przekazania. Pożegnanie sztandaru ma miejsce z chwilą wprowadzenia nowego sztandaru i powinno mieć uroczysty charakter.

Przy ubieganiu się o nadanie sztandaru należy uwzględnić:

- wniosek do przełożonego o nadanie sztandaru,
- opis wzoru sztandaru,
- warunki nadania sztandaru,

- wskazanie fundatora sztandaru,
- powołanie Komitetu Fundatorów Sztandaru,
- okoliczności wręczenia sztandaru,
- opracowanie regulaminu sztandaru.

1.2. Asysta honorowa a poczet sztandarowy.

Cywilne poczty sztandarowe często występują podczas organizacji głównych uroczystości z okazji np.: Święta Narodowego Trzeciego Maja, Święta Wojska Polskiego, Narodowego Święta Niepodległości z udziałem wojskowej asysty honorowej. Dla pełnego zobrazowania wojskowej asysty honorowej możemy wymienić jej poszczególne elementy:

- kompania honorowa,
- pododdział honorowy z poczem sztandarowym lub bez pocztu sztandarowego,
- orkiestra wojskowa (trębacz, werblista),
- poczet sztandarowy,
- posterunek honorowy (z bronią lub bez broni).

Możemy zatem stwierdzić, że poczet sztandarowy jest ważnym elementem asysty honorowej. Więcej, poczet sztandarowy może występować samodzielnie.

Zasadą jest, że sztandarowi z rozwiniętym płatem zawsze towarzyszy poczet sztandarowy. Skład pocztu sztandarowego może być mieszany.

W skład pocztu sztandarowego wchodzi:

- dowódca (starszy),
- sztandarowy (chorąży – przenoszący sztandar),
- asystujący.

1.3. Zasady występowania ze sztandarem.

Znaczenie ma ściśle określenie ustawienia pocztu sztandarowego.

Dowódca (starszy) zawsze staje z prawej strony a asystujący z lewej strony sztandarowego (chorążego).

Sztandarowy (chorąży) jako jedyny w poczcie sztandarowym nosi szarfę w barwach np.: państwowych, miejskich a sztandary odznaczone szarfę odpowiadającą kolorystyce danemu odznaczeniu.

Szarfa noszona jest przez prawe ramię, poprowadzona skośnie z przodu i z tyłu tułowia na lewy bok ciała.

Sztandarowy trzyma sztandar w prawej ręce i przenosi na prawym ramieniu. Lewa ręka podtrzymuje drzewiec przy podnoszeniu, salutowaniu, w postawie „Prezentuj” i opuszczaniu sztandaru. Poczec sztandarowy występuje w nakryciu głowy lub bez nakrycia głowy.

Osoby rekrutujące się ze służb mundurowych a będące w składzie poczty sztandarowego nie salutują do nakrycia głowy.

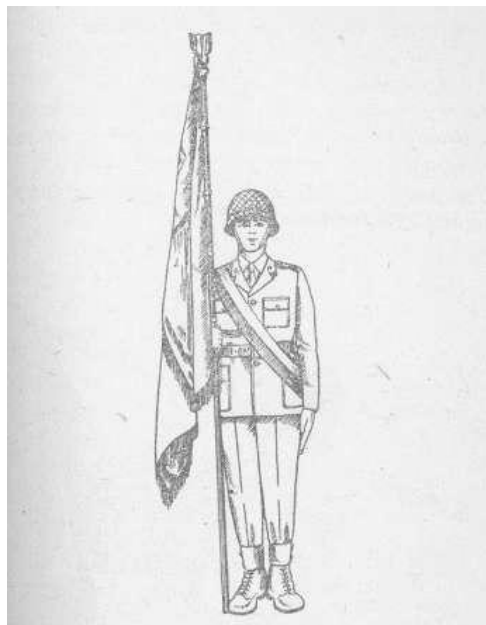
Sztandar należy wyprowadzać z miejsca przechowywania w sposób uroczysty.

Sztandar należy przenosić i przewozić złożony i umieszczony w pokrowcu. Z chwilą rozwinięcia sztandaru – sztandarowi towarzyszy poczec sztandarowy.

1.4.Chwyty sztandarem.

Sztandarem wykonuje się następujące chwytów:

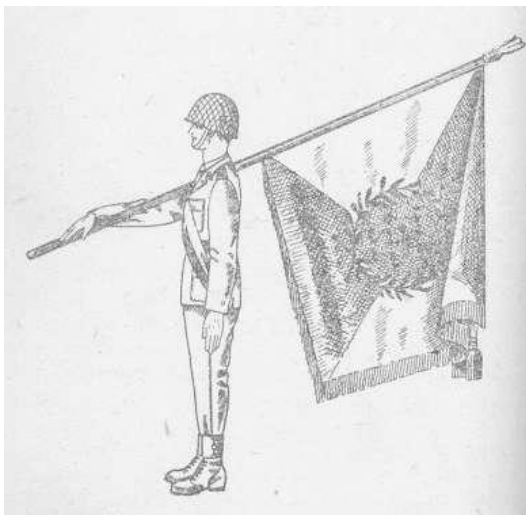
- „Na ramię”,
- „Prezentuj”,
- „Do nogi”.

Rysunek 1 Sztandarowy w postawie zasadniczej ze sztandarem.

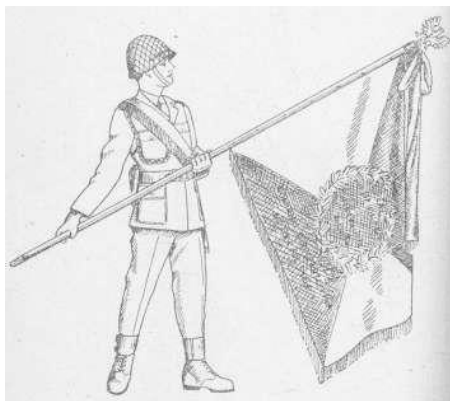

Rysunek 2 Sztandarowy po wykonaniu chwytu „Prezentuj”.

Rysunek 3 Sztandarowy po wykonaniu chwytu „Na ramię”.

Salutowanie (oddanie honoru) sztandarem w miejscu przez pochylenie.

Rysunek 2 Sztandarowy salutujący sztandarem w miejscu przez pochylenie.

W postawie zasadniczej ze sztandarem u nogi sztandarowy trzyma sztandar postawiony na trzewiku drzewca przy prawej nodze na linii czubka buta. Drzewce przytrzymuje prawą ręką powyżej pasa głównego, łokieć prawej ręki lekko przyciska do ciała. W postawie swobodnej również trzyma sztandar przy prawej nodze.

Wykonując **chwyt „Na ramię”** sztandarowy kładzie drzewce prawą ręką (pomagając sobie lewą) na prawe ramię i trzyma je pod kątem 45 stopni. Płat sztandaru musi być oddalony od barku na szerokość około 30 cm.

Wykonując **chwyt „Prezentuj”** z położenia „Do nogi” podnosi sztandar prawą ręką i ustawia w położeniu pionowym przy prawym ramieniu (dłoń prawej ręki znajduje się na wysokości barku), następnie lewą ręką chwytą drzewce sztandaru tuż pod prawą, po czym opuszcza prawą rękę na całą długość obejmując nią dolną część drzewca.

Wykonując **chwyt „Do nogi”** z położenia „Prezentuj” lub z położenia „Na ramię” przenosi sztandar prawą ręką (pomagając sobie lewą) do nogi.

Salutowanie sztandarem (oddanie honoru) w miejscu wykonuje się z postawy „Prezentuj”. Sztandarowy robi zwrot w prawo skos z jednoczesnym wysunięciem lewej nogi w przód na odległość jednej stopy (30 cm) i pochyla sztandar pod kątem 45 stopni. Następnie przenosi sztandar do postawy „Prezentuj”.

W marszu salutuje się opuszczając sztandar z położenia „Na ramię” w taki sam sposób jak w miejscu.

2. Przebieg uroczystości z udziałem pocztów sztandarowych.

2.1. Ogólne zasady organizacji uroczystości z udziałem pocztów sztandarowych.

W uroczystościach państwowych, wojskowych, patriotycznych i patriotyczno – religijnych może występować poczet sztandarowy. Jego udział będzie stanowił ważny element oprawy ceremonialnej uroczystości a także nada jej odpowiednią rangę oraz podniosły charakter. Dyrektor, Prezes, Komendant, Szef decyduje o udziale pocztu sztandarowego w danej uroczystości.

Za organizację i przebieg uroczystości zawsze odpowiada jej organizator. Najczęściej organizacja uroczystości jest poprzedzona spotkaniem, w czasie którego omawia się i uzgadnia stopień przygotowania miejsca uroczystości, dekorację, sposób ustawienia pocztów sztandarowych. Miejsce ustawienia pocztu sztandarowego jest na tyle ważne, że ma na celu jego wyeksponowanie a zarazem zapewnienie szacunku symbolom.

W uroczystościach z udziałem wojskowej asysty honorowej – mogą brać udział sztandary historyczne, organizacji pozarządowych, środowisk kombatanckich, uczelni, szkół itp., które wprowadza się w miejsce uroczystości przed wejściem kompanii honorowej, a odprowadza po jej odejściu.

2.2. Uroczystości o charakterze patriotycznym.

Uroczystości o charakterze patriotycznym z udziałem pocztów sztandarowych organizowane są z okazji rocznic historycznych wydarzeń lub innych mających szczególne znaczenie. Jeśli warunki pozwalają, w uroczystości mogą wziąć udział grupy rekonstrukcji historycznej, zorganizowane grupy organizacji społeczeństwa obywatelskiego, młodzież szkolna i akademicka.

Organizator powinien zapewnić właściwe miejsce dla ustawienia pocztów sztandarowych podczas uroczystości. Winien zapewnić bezpieczeństwo jej uczestników, odpowiednio przygotować miejsce do jej przeprowadzenia.

2.3. Uroczystości o charakterze patriotyczno – religijnym.

Święta państwowe, wojskowe oraz inne ważne uroczystości mogą być poprzedzone uroczystościami religijnymi w obiektach sakralnych lub poza obiektami sakralnymi.

W uroczystościach o charakterze patriotyczno – religijnym mogą brać udział przedstawiciele instytucji w składzie oficjalnej delegacji oraz poczet sztandarowy.

Uroczystość o charakterze patriotyczno – religijnym może składać się z dwóch części, organizowanych w różnych miejscach – w obiekcie sakralnym lub poza obiektem sakralnym. W części religijnej uroczystości mogą wziąć udział wybrane elementy wojskowej asysty honorowej, cywilne poczty sztandarowe, zgodnie z zasadami dotyczącymi organizowania uroczystości o charakterze religijnym.

2.4. Uroczystości o charakterze religijnym.

W uroczystości o charakterze religijnym biorą udział osoby w składzie oficjalnej delegacji instytucji oraz poczty sztandarowe. Uczestnictwo w uroczystościach religijnych winno być czynione z poszanowaniem zasad wolności sumienia i wyznania.

Poczty sztandarowe służb mundurowych biorą udział w uroczystości w nakryciu głowy.

Kiedy w uroczystości religijnej biorą udział poczty sztandarowe organizacji społeczeństwa obywatelskiego, środowisk kombatanckich, uczelni, szkół to ustawia się je z **prawej strony ołtarza (patrząc od strony ołtarza)**.

Poczty sztandarowe winny być wprowadzone uroczystość na wyznaczone miejsce - na prośbę Ceremoniarza lub innej osoby.

Poczty sztandarowe organizacji, środowisk kombatanckich i innych partnerów społecznych **wykonywają takie same czynności, jak poczet sztandarowy kompanii honorowej.**

3. Zachowanie pocztów sztandarowych podczas uroczystości religijnych różnych wyznań.

3.1. Uroczystość religijna w obrządku rzymsko – katolickim.

Czynności wykonywane przez poczty sztandarowe:

- na 15 minut przed rozpoczęciem Mszy świętej Ceremoniarz lub inna wyznaczona osoba wprowadza poczty sztandarowe,
- poczty sztandarowe wchodzi do obiektu sakralnego, podchodzą kolejno zatrzymując się przed ołtarzem i oddają honory (salutowanie sztandarem

w miejscu), zajmują wyznaczone miejsce (z prawej strony ołtarza – patrząc od ołtarza).

Czynności wykonywane przez poczty sztandarowe w czasie Liturgii Słowa i Liturgii Eucharystycznej:

- w trakcie Mszy świętej przed „Ewangelią” i „Błogosławieństwem” poczty sztandarowe - przyjmują postawę zasadniczą, po „Ewangeli” i „Błogosławieństwie” – postawę swobodną,
- przed „Podniesieniem” – poczty sztandarowe oddają honory (salutują sztandarem w miejscu), po „Podniesieniu” – przyjmują postawę swobodną.

Czynności wykonywane przez poczty sztandarowe w czasie obrzędu rozesłania:

- po wyprowadzeniu sztandaru wojskowego, wyprowadzane winny być na zapowiedź Ceremoniarza lub innej osoby - pozostałe poczty sztandarowe,
- poczty sztandarowe kolejno przechodzą przed ołtarz, zatrzymują się i oddają honory.

3.2. Uroczystość religijna w obrządku prawosławnym.

Czynności wykonywane przez poczty sztandarowe:

- na 15 minut przed rozpoczęciem Nabożeństwa poczty sztandarowe zajmują miejsce przed świątynią,
- poczty sztandarowe wchodzi do obiektu sakralnego, podchodzą kolejno zatrzymując się przed ikonostasem i oddają honory (salutowanie sztandarem w miejscu) i zajmują wyznaczone miejsce.

Czynności wykonywane przez poczty sztandarowe w czasie Święta Liturgii – patrz „Ceremoniał Wojskowy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, MON Warszawa 2015 r. str. 161.”¹

3.3 Uroczystość religijna w obrządku ewangelickim.

Czynności wykonywane przez poczty sztandarowe podczas obrzędów wstępnych, w trakcie Nabożeństwa i obrzędu rozesłania – patrz „Ceremoniał Wojskowy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, MON Warszawa 2015 r. str. 162-163.”²

---

¹, ² - z uwagi na objętość informatora nie uwzględniono w pełni treści czynności wykonywanych przez poczty sztandarowe.

4. Wykaz podmiotów na terenie Miasta i Gminy Stargard posiadających sztandar.

1. II Liceum Ogólnokształcące im. C.K. Norwida w Stargardzie .
2. I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Stargardzie.
3. Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Jana Brzechwy w Stargardzie.
4. Zespół Szkół Nr 5 im. Tadeusza Tańskiego w Stargardzie.
5. Związek Sybiraków – Oddział Rejonowy w Stargardzie.
6. Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów – Oddział Rejonowy w Stargardzie.
7. Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Juliusza Słowackiego w Stargardzie.
8. Zespół Szkół Nr 1 im. Mieszka I w Stargardzie.
9. Szkoła Podstawowa Nr 4 im. mjr Henryka Sucharskiego w Stargardzie.
10. Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Mikołaja Kopernika w Stargardzie.
11. Szkoła Podstawowa Nr 7 im. Astrid Lindgren.
12. Szkoła Podstawowa Nr 11 z Oddziałami Mistrzostwa Sportowego im. Noblistów Polskich.
13. Zespół Szkół Nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Stargardzie.
14. Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Jana Pawła II w Stargardzie.
15. Zespół Szkół Budowlano - Technicznych w Stargardzie.
16. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Stargardzie.
17. Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie.
18. 2 Stargardzki Batalion Saperów w Stargardzie.
19. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Grzędzicach.
20. Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Małkocinie.
21. Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Pęzinie.
22. Spółdzielcza Agrofirma Witkowo.
23. Związek Żołnierzy Wojska Polskiego Koło Nr 19.
24. Związek Inwalidów Wojennych RP Zarząd Oddziału w Stargardzie.
25. Chorągiew Zachodniopomorska ZHP Hufiec Stargard.
26. Klub Piłkarski „Błękitni”.
27. Ochotnicza Straż Pożarna w Żarowie.
28. Zakład Pojazdów Szynowych w Stargardzie.
29. Ochotnicza Straż Pożarna w Barzkowicach.
30. Ochotnicza Straż Pożarna w Grzędzicach.
31. Ochotnicza Straż Pożarna w Sownie.
32. Ochotnicza Straż Pożarna w Witkowie.
33. Zakład Pojazdów Szynowych sp. z o.o. w Stargardzie.

34. ONZZ Solidarność 80 Region Zachodniopomorski w Stargardzie.
35. Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Pomorza Zachodniego w Stargardzie.

5. Agenda szkolenia składów pocztów sztandarowych.

AGENDA SZKOLENIA SKŁADÓW POCZTÓW SZTANDAROWYCH

Termin szkolenia: 27.10.2017

Miejsce szkolenia: 2 Stargardzki Batalion Saperów, ul. Zwycięzców 1, 73-110 Stargard

Uwagi organizacyjne: Stawiennictwo pocztów z opiekunami do godz.8.45 na Biurze Przepustek Czerwonych Koszar. Poczty winny posiadać sztandar lub atrapę sztandaru.

Część wstępna

9.00 – 9.50

1. Organizacja przyjęcia pocztów sztandarowych – na przykładzie infrastruktury koszarowej jednostki wojskowej.
  2. Prezentacja przebiegu szkolenia instruktorsko – metodycznego.
  3. Zasady organizacji uroczystości z udziałem pocztu sztandarowego.
- 9.50 – 10.00 Przerwa – wydanie materiałów szkoleniowych

Część I

10.00 – 11.15

1. Części składowe sztandaru.
  2. Osoby funkcyjne składu pocztu sztandarowego.
  3. Chwyty sztandarem.
  4. Rola sztandarowego. Trening sztandarowych.
- 11.15 – 11.25 Przerwa

Część II

11.25 – 12.15

1. Próbne działanie wskazanych sztandarowych.
2. Działanie pocztu sztandarowego w obiekcie zamkniętym (sakralnym).
3. Rola ceremoniarza.

4. Zespołowe działanie składów pocztów sztandarowych (zgrywanie zespołowe).
  5. Zachowanie pocztów sztandarowych w czasie uroczystości religijnej.
- 12.15 – 12.20 Przerwa

Część III

12.20 – 12.45

1. Pokaz statyczny sprzętu i wyposażenia wojskowego.

Część końcowa

12.45 – 13.30

1. Omówienie szkolenia. Podsumowanie.
2. Wręczenie CERTYFIKATÓW.
3. Zdjęcie pamiątkowe uczestników szkolenia.
4. Poczęstunek.

BIBLIOGRAFIA

- [1] *Ceremoniał Wojskowy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*, wyd. MON, Warszawa 2015
- [2] *Decyzja Nr 445/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie wprowadzenia do użytku Regulaminu Ogólnego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.*
- [3] *Regulamin Musztry Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej- Chwyty sztandarem - pkt. 52-55.*
- [4] *Regulamin Ogólny Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej - Salutowanie sztandarem - pkt. 47*
- [5] *Szczegółowe zasady używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustalenie innych znaków używanych w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – M.P.96.178*
- [6] *Ustawa Sejmu o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 lutego 1993 r.*

Strona internetowa

www.albumpolski.pl/artukul/sztandar-jak-powstaje-cz1 - Wojciech Szczerba
www.zosprp.opole.pl